विश्वं कस्मात् उत्पन्नं?

चतुर्थभागः - यदि एतद्वाक्यं पठितुं शक्नुयात् भगवान् अस्ति इति साधयामि।

एतत् विपत्रं (email) यत् भवान् पठति तदेव भगवान् अस्ति इत्यस्य प्रमाणं।

आं तत् असंबद्धप्रलापं इव भाति। कस्मिंश्चिदपि विश्वासं मा करोतु तावत् यावत् प्रमाणं स्वयं न पश्येत्। साधयतः मम अविश्वासात् विरमतु इत्येव याचे। निमेषैकेन प्रतिपादयितुं शक्यते किंतु सर्वकाले अतिमहत्वपूर्णप्रश्नस्य उत्तरं तेन लभ्यते।

एतद्विपत्रं भगवान् अस्ति इत्यस्य प्रमाणं कथं भवेत्?

अस्मिन् विपत्रे अक्षराणि शब्दाः वाक्यानि च सन्ति। अस्मिन् कश्चित् सार्थसन्देशः अस्ति। यया भाषया तत् लिखितं अस्ति तस्याः ज्ञानेन तत् अवगन्तुं शक्यते।

अनेन विपत्रेण अनेकप्रकारेण व्यवहर्तुं शक्यते। तत् सङ्गणकप्रपट्टे पठेत्। मुद्रापयेत्। समीपवर्तिने मित्राय उच्चैः श्रावयेत्। दूरभाषया तस्मै निवेदयेत्। Microsoft Wordलेखरूपेण तत् रक्षेत्। कस्मैचिदपि विपत्ररूपेण तत् प्रेषयेत्। जालस्थाने (website) स्थापयेत्।

येन केनापि प्रकारेण तत् प्रतिलिपिं कृतं भवतु यस्मै कस्मैचिदपि प्रेषितं भवतु तस्य विषयस्तु अभिन्नः वर्तते। मम विपत्रे कश्चित् सन्देशः अस्ति। भाषारूपेण विषयः अस्ति। सन्देशः न साधनाधीनः।

सन्देशाः न कानिचित् वस्तूनि यद्यपि वस्तुना भृताः भवन्ति यथा एतद्विपत्रं पत्रे मुद्रापितं भवेत्।

सन्देशाः न उर्जात्मकाः यद्यपि ऊर्जया नीताः भवन्ति यथा मम वचनशब्दाः वायुना।

सन्देशाः न प्राकृतिकाः। सन्देशविषयः कञ्चित् अपूर्वसत्त्वं। स अनेकरूपेण रक्ष्यते प्रेष्यते प्रतिलिपिं क्रियते किंतु तस्य अर्थः सर्वदा अभिन्नः भवति।

सन्देशाः Englishभाषया उत Frenchभाषया उत चीनभाषया रचिताः भवेयुः। उत Morse Codeसाङ्केतिकरूपेण। उत पक्षिसंयोगरवेषु। उत आन्तर्जाले। उत शब्दप्रसारणे उत दूरदर्शने। उत साङ्गणकक्रमादेशेषु। उत शिल्पिलेख्येषु। उत पाषाणलेखनेषु। शरीरे विद्यमानस्य प्रत्येककोशस्य DNAकूटलेखने सन्देशः वर्तते यः भवतः पूर्णप्रयोगं निरूपयति।

अस्तु। किंतु भगवता कः संबन्धः?

सरलमेतत्। सन्देशाः भाषाः साङ्केतिकवृत्तयश्च (coded information) प्रज्ञायां एव उद्भवन्ति या अक्षरैः शब्दार्थैः वाक्यैः परस्परानुरूपं गृह्णाति या इच्छासङ्कल्पौ उभावपि प्रकटीकरोति।

अत्र उदाहृतेन सरलतमव्याख्यानेन वा प्रगतगणितेन वा निवेदनसिद्धान्तेन (communication theory) वा यदि भाषां विश्लेषयेम एतत् पूर्णविश्वासेन वक्तुं शक्नुमः - सन्देशाः भाषाः साङ्केतिकवृत्तयश्च न कदाऽपि प्रज्ञां विहाय कस्मादपि अन्यस्मात् उद्भवेयुः। न केनापि एकस्यापि सन्देशस्य दृष्टान्तं दर्शितं यत् प्रज्ञातः न उत्पन्नं इति।

बहवः मनोहराः सुविन्यस्तादर्शाः जगति दृश्येरन् - हिमलवाः सैकतवप्राः स्फटिकाः गुहास्तम्भाः घूर्णवायवः तुमुलवायवः अभ्रव्यूहनानि च।

किंतु सत्त्वरहितजडवस्तूनि भाषां न उत्पादयेयुः। साङ्केतिकवचनं न सृजेयुः। अश्मानि न चिन्तयन्ति न च ब्रुवन्ति। तानि प्रसृतसञ्चितप्रेषितदत्तानि (processed, stored, transmitted data) अर्थात् वृत्तिं (information) न सृजेयुः।

आदियूषात् (primordial soup) अर्थात् आदिसमुद्रात् यः enzyme, RNA, DNA, आदिकोशांश्च उदपादयत् आकस्मिकतया सत्त्वं जातं इति केचित् मन्यन्ते।

किंतु अस्मिन् वादे कश्चित् दोषः अस्ति। कस्मात् वृत्तिः जाता इति प्रश्नस्य उत्तरं न विद्यते।

DNAइति न केवलं कश्चित् अणुगुच्छः। न च कश्चित् केवलं घुणाक्षरन्यायेन सुविन्यस्तादर्शः। सत्यं तस्मिन् proteinआदिरसायनपदार्थाः सन्ति किंतु ते गहनभाषाघटनया तथैव व्यूढाः सन्ति यथा EnglishचीनHTMLआदिभाषाः।

DNAइति चतुरक्षरात्मका काचित् भाषा यस्याः अक्षराणि मानवभाषायाः इव शब्दवाक्यपरिच्छेदरूपेण स्वदोषपरिहारक्षमाणां आदेशक्रमाणां प्रकल्पनायै विन्यस्तानि।

सत्त्वं आकस्मिकतया उत्पन्नं इति वदन्तं पृच्छतु वृत्तिः कस्मात् आगता? इति। भाषायाः एकमपि दृष्टान्तं दर्शयतु यत् प्रज्ञातः न जातं इति च।

वर्षद्वयं यावत् अनेकसभासु आन्तर्जालविचारसभासु च एतं सरलप्रश्नं अपृच्छम्। ५०,०००अधिकजनान् अपृच्छं येषु प्रतिकूलजनाः संशयात्मानः भगवदनुग्रहेण विना सत्त्वं उत्पन्नं इति वदन्तोऽपि आसन्।

तेषु एकोऽपि जनः नास्ति यः वृत्तिः कस्मात् आगता इति प्रश्नस्य उत्तरं दातुं समर्थः। एषा प्रहेलिका तावती सरला बालेनापि अवगन्तुं शक्यते किंतु तावती गहना न केनापि नास्तिकेन साधयितुं शक्यं।

प्रकृत्यूर्जे कस्माच्चिदपि अवश्यं उत्पन्ने इति अभ्युपगमसिद्धान्तः। एवमेव वृत्तिरपि। सा काचित् पृथक् सत्ता प्रकृत्यूर्जे इव। अपि च सा प्रज्ञातः एव उत्पन्ना। यदि ग्रन्थाः काव्याः TVकथाश्च मानवबुद्धिकल्पिताः भवेयुः सर्वाणि सत्त्वानि कस्माच्चिदपि परमप्रज्ञातः एव उत्पनानि इति अनिवार्यं।

श्रूयमाणेषु प्रतिशब्देषु उच्यमाणेषु प्रतिवाक्येषु प्रतिशुनकबुक्कनेषु गीयमानेषु प्रतिगीतेषु पठ्यमाणेषु प्रतिविपत्रेषु आन्तर्जाले प्रसार्यमाणेषु प्रतिवृत्तिकूर्चेषु भगवत्प्रमाणं विद्यते यतः वृत्तिज्ञाने प्रज्ञातः एव उत्पद्येते। (सर्वैश्च वैदिकपदैः अपि लोकशब्दैः मेघाग्निवारिधितलादिरवैश्च सर्वैः। एकोऽभिधेयः परिपूर्णगुणः प्रियोऽलं नारायणो मम सदैव स तुष्टिमेतु॥ - श्रीमदानन्दतीर्थाः - mrr)

आदौ शब्दाः भाषा च आसन्।

आदौ वृत्तिः आसीत्।

सत्त्वं कस्मात् आगतं एतत् अद्भुतं कथं साध्यं असीच्च इति जीवनरहस्यं यदा संभावयेम तदा कुत्र गच्छेम अस्य सर्वस्य किं तात्पर्यं इति युगपत् न पृच्छेम किम्?

सादरं समर्पितः।

Perry Marshall

(द्वैतसिद्धान्ते वेदस्य आपौरुषेयत्वं प्रतिपाद्यते। वेदमन्त्राणां द्रष्टा एव विद्यते न च स्रष्टा। नित्याः वेदाः समस्ताश्च शाश्वताः विष्णुबुद्धिगाः। इति अत्र विष्णुबुद्धिगाः न च विष्णुबुद्धिजाः इति प्रयोगः। वेदान्तकृद्वेदविदेव चाहम्। गीता १५, १५। भगवान् वेदान्तकृत् ब्रह्मसूत्रकारः वेदविद् सर्ववेदज्ञः न च वेदकृत्। अतः सर्वाणि वृत्तिवाक्यानि कस्यचिदपि प्रज्ञोत्पन्नानि इति न वयं अङ्गीकुर्मः। तथाऽपि भगवान् सर्वशब्दवाच्यः सर्वप्रज्ञादाता च इति अस्मिन् निबन्धे साधितः पक्षः न तेन छिद्यते। - mrr)